

Milli elm tərəqqiyə töhfəsini artırmalıdır

Alimlərin dövlət qurumları ilə birgə fəaliyyəti böyük səmərə vəd edir

Elm insanların təbiət və cəmiyyət haqqında biliklər sistemi olub onların həyat və fəaliyyətinə çox böyük istiqamətverici təsir göstərir. Onun əsas yaradıcıları və daşıyıcıları isə alimlərdir. Həqiqi alim xalqın düşünən beyni və gələcəyi görən gözüdür. Bu səbəbdən, ölkəmizdə elmin inkişafına, elmi dərəcəsi olan kadrların hazırlanmasına dövlətimiz tərəfindən lazımi diqqət və qayğı göstərilir.

Ötən müddətdə dövlət büdcəsindən elmə çəkilən xərclər mütəmadi olaraq artırılıb. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, 2022-ci ilə nisbətən 2023-2024-cü illərdə bu artım 29,6 milyon manat təşkil edib. Eyni zamanda, ölkəmizdə fəlsəfə doktorları və elmlər doktorları hazırlayan müəssisələrin sayı da kifayət qədərdir. Belə ki, 2024-cü ilin rəsmi statistik məlumatına əsasən, ölkəmizdə 40 müəssisədə fəlsəfə doktorları, 24 müəssisədə isə elmlər doktorları hazırlanır.

Alimlərimiz müxtəlif tabeli elm və təhsil müəssisələrində, nazirliklərdə, şirkətlərdə çalışırlar. Onlar işlədikləri qurumun mənafeyinə uyğun fəaliyyət göstərirlər. Eyni zamanda, iqtisadçı alimlərimiz əsərləri, çıxış və məruzələri ilə əhalinin mövcud cəmiyyətin tələbinə uyğun iqtisadi təfəkkürünü, dünyagörüşünü formalaşdırmasında mühüm rol oynayırlar. Müasir cəmiyyətin inkişafının obyektiv tələbi kimi alimlərin sayı və elmə çəkilən xərclər yaxın gələcəkdə də artacaq. Bu və ya digər səbəblər ölkəmizdə iqtisadiyyat sahəsində elmi dərəcəsi olan kadrların cəmiyyətin tələbatına uyğun hazırlanmasını və mövcud elmi potensialdan səmərəli istifadə olunmasını obyektiv zərurətə çevirir.

Azərbaycan dövlətinə, ölkə Prezidentinə təbə olan elm və təhsil müəssisələrində, AMEA institutlarında, elm mərkəzlərində işləyənlərin qarşısına qoyulan vəzifə və məqsədlər özəl sektorun, orada çalışanların qarşısına qoyulan məqsəd və vəzifələrə nisbətən fərqli xüsusiyyət-

lərə malikdir. Belə ki, alimlərimizin bir hissəsi özəl müəssisə və təşkilatlarda işləyir, onların mənafeyinə uyğun fəaliyyət göstərərək ölkəmizin inkişafına öz töhfələrini verirlər.

Dövlət, hökumət tabeliyində olan elm və təhsil müəssisələri, orada çalışan alimlər öz fəaliyyətində ümumdövlət siyasətini, ümumxalq mənafeyini rəhbər tuturlar. Bu baxımdan, Azərbaycan dövlətinə və hökumətinə təbə olan elm və təhsil müəssisələri alimlərinin fəaliyyətinin ümumxalq, ümumdövlət mənafeyi ilə daha sıx əlaqələndirilməsi vacibdir. Lakin hazırda dövlət və hökumətin tabeliyində olan elm ocaqlarında işləyən alimlərin fəaliyyəti dövlətin, hökumətin iqtisadiyyatın inkişafı sahəsində fəaliyyəti ilə kifayət qədər məqsədyönlü formada əlaqələndirilmir. Əlbəttə, alimlərimizin tədqiqat obyektini kimi seçib araşdırdıqları mövzular aktual olur. Lakin əksər vaxt bu mövzular hakimiyyət strukturunda cari ildə, yaxud yaxın bir neçə ildə həll ediləcək məsələlərə, inkişafı nəzərdə tutulan iqtisadiyyat sahələrinə uyğun gəlmədiyinə görə orada verilən təkliflər, irəli sürülən ideyalar da kifayət qədər cəlbedici olmur, istifadəsiz qalır.

Düşünürəm ki, ölkəmizdə iqtisadiyyatın daha sürətlə və səmərəli inkişafı üçün tədqiqatçı-alimlərin söylərini dövlət və hökumət strukturlarının söyləri ilə daha sıx və məqsədyönlü birləşdirilməsi daha faydalı olar. Bunun üçün elm mərkəzləri və iqtisadiyyat institutları öz elmi-tədqiqat mövzularını müstəqil müəyyən edirlər.

Eyni zamanda, onların rəhbər işçiləri (direktor, müavin, yaxud da şöbə müdirləri) dövlət və hökumət strukturlarının müvafiq rəhbər işçiləri ilə əlaqə saxlayır və onların cari ildə, yaxud yaxın bir neçə ildə hansı məsələlərin həllini, iqtisadiyyatın hansı sahəsinin inkişafını nəzərdə tutduqlarını öyrənirlər.

Həmin məsələlərdən, inkişafı nəzərdə tutulan sahələrdən öz mövzularına aid olanı, ilk növbədə, araşdırır və vaxtında həmin məsələlərin həllinə, iqtisadiyyat sahələrinin inkişafına aid öz təkliflərini müvafiq dövlət və hökumət orqanlarına təqdim edirlər. Bu halda müvafiq iqtisadi, sosial məsələlərin həllində və bütövlükdə, iqtisadiyyatın inkişafında dövlətin, hökumətin söyləri ilə tədqiqatçı-alimlərin söyləri daha məqsədyönlü formada birləşəcək, aparılan tədqiqatlar da faydalı olacaq.

Əli NURİYEV,
*AMEA-nın müxbir üzvü,
iqtisad elmləri doktoru,
Əməkdar elm xadimi*